

četo delo z večo odločnostjo in da v proračun za prihodnje leto postavi več delne zneske, da bodo omenjene ceste že dodelane, ko začne voziti dolenska železnica.

Od tega ne bode imelo koristi le prebivalstvo, temveč tudi železniška uprava, oziroma država, ki prevzame obrat omenjene železnice. Le v tem slučaju je pričakovati, da bodo omenjeni kraji svoje pridelke dovažali dolenski železnici, sicer jih bodo tudi v bodoče rajši vozili v Brežice in Videm na južno železnico ali pa celo na ogrsko državno železnico v Karlovec.

Pa ne le na Dolenjskem, temveč tudi na Gorenjskem je treba jako popraviti državne ceste. Največ obrtnosti na Kranjskem ima Tržič. Obrtnost se pa v tem kraju vender ne more še tako razviti, kakor bi se morala in bi se lahko, zakaj ta kraj je daleč od železnice in mora svoje izdelke voziti na železniško postajo v Kranj. Zaradi tega se pa seveda izdelki jako draži. Postaja Podnartska je pol bliža, in voznik bi tja lahko peljal dvakrat na dan, v tem ko more v Kranj le edenkrat. Ali tukaj je tako imenovani Gobovec taka ovira, da rajši vozijo v Kranj, dasi je pot dvakrat tako dolga.

Ta cesta se vsakakor mora hitro preložiti, če se hoče povzdigniti promet. Mislim, da so dotični načrti že izdelani, in prosim torej, da se visoka vlada spomina poprave te ceste pri sestavi proračuna za drugo leto.

(Dalje prihodnjič.)

Državni zbor.

V 40. seji dne 7. julija je poslanska zbornica popolnoma rešila naslov finančnega ministerstva, in ta dan je finančni minister odgovoril na razne pritožbe poslancev. Glede eksekucijskih stroškov pri iztirjavanju davkov, proti katerim se je več poslancev ter iz raznih dežel pritoževalo, izjavil je minister, zagovarjaje finančne oblasti, da se ne predpisujejo in ne tirjajo s tako strogostjo, kakor to popisujejo nekateri govorniki. Pripoznava pa vender, da so eksekucijski stroški, kolikerkoli predpisuje dotična naredba iz leta 1878., prehudi za davkoplačevalce, in obeta, da bode tudi on v tem pogledu posnemal svojega prednika ter gledal, da se bodo polagoma jako znižali. Uže od leta 1888. do 1889. se je dovolilo mnogo olajšav v tem oziru, ter so se v tem letu eksekucijski stroški vsled olajšav znižali za 613.472 gld. Finančni minister prosi poslance, da bi mu, ako se pritožujejo proti nepostavnemu postopanju finančnih oblasti ter, rekel bi, o samovoljnem vekšanju davkov, kakor na primer dohodarine, navedli določne fakte, on jim bode za to hvaležen ter bode takoj zaukazal preiskovati reč ter odstraniti nepostavnosti. Ako se pa tako na splošno govori, kakor je govoril gospod poslanec Heilsberg, ne more niti ukazati, da bi se sploh koj preiskovalo. Glede predloga Fürnkranzovega, da bi se dovolilo posestnikom vinogradov, katerim je trtna uš uničila trte, namesto

trt saditi tobak, pa je rekel minister, da bode vlada sicer še poskušala, ako bi se dalo kaj storiti, da je pa malo upanja do dobrega uspeha. Prvič ni namreč vsaka zemlja ugodna tobakovim rastlinam, drugič je pa tobačna uprava primorana uže zdaj mnogo tobakovega perja kupovati v inozemstvu, ker so začeli kadilci bolj kaditi tobak inozemski nego domači.

Za ministrom so govorili še nekateri govorniki ter pretresovali še nekatere naslove tega ministerstva, potem je bil vzprejet ves proračun finančnega ministerstva.

Na dnevnem redu je bil potem vladni načrt zakona glede nove pogodbe naše državne polovice s parobrodskim društvom Tržaškim Lloydom. Poslanec Borčić je govoril proti načrtu. Grajal je dosedanjo upravo Lloydovo, grajal pa tudi vlado, katera je z mirnim očesom gledala ter se ni niti brigala za razne pritožbe proti Lloydovemu. Po njegovem mnenju je Lloyd danes na tako slabih nogah, da bi se mu moglo pomagati le s tem, da se mu dovoli letna podpora petih milijonov goldinarjev, ter posojilo 10 milijonov goldinarjev, da si uredi svoje brodovje po zahtevah sedanjega časa. Govorniku tudi ni po misli določba v pogodbi, po kateri imajo predpravico biti imenovani za Lloydove častnike rezervni častniki ter pomorski kadetje vojne mornarice. S tem se hočejo odstraniti dalmatinski in istranski kapitani, s tem se hoče napraviti iz Lloydovega nekako pomemčevalno orodje.

Za Borčićem je govoril poslanec Prade. Tudi njemu se ne zdi, da se bode naša trgovina z Lloydom posebno pospeševala, dokler se ne podpravi južna železnica. Tudi on graja upravo njegovo, katera je znala pri letnem deficitu 600.000 gld. deliti vender 4% dividendo delničarjem ter lepe tantieme upravnim svetnikom. Po njegovem mnenju bi se moral Lloyd podpraviti, ako bi se sploh kaj hotelo storiti iz njega. V enakem smislu so dne 8. t. m. govorili še drugi poslanci, kakor na pr. Gessmann, Neubeer, Lueger ki je posebno jako vdrihal po Lloydovem dosedanjem predsedniku baronu Marku Marpurgu, ki je baje skrbel bolj za se, nege za društvo in se tako vedel, kakor bi bil Lloyd za njega, a ne on za društvo. Poslanec Ludwig je priporočal, da bi se člen 2. nove pogodbe tako spremenil, da mora Lloyd za nove ladije ter tudi za njih popravo rabiti izključno domače blago. Poslanec Lueger je podpiral ta predlog ter se skliceval na enake pogoje v pogodbi, katero je sklenilo Dunajsko mesto s tramvajskim društvom. Ali ta predlog ni obveljal, ravno tako ne predlog Pradejev, da se sklene pogodba na 10, a ne na 15 let.

Dr. Pattai je govoril za podpravljenje Lloydovega, baron Schwegel je pa poudarjal, da to ni mogoče, ker bi ne bile Lloydove ladije ob vojski varne pred sovražnikom. Nova pogodba z Lloydom je bila nato vzprejeta.

Zatem se je začelo posvetovanje o proračunu za trgovinsko ministerstvo. Češki poslanec dr. Dyk je tožil o veliki nevarnosti, ki preti po ogrski moki mlinarjem

na Češkem. Vlada naj skrbi, da se bodo plačevali od moke povsod enaki tarifi in da se odpravijo povračila, ki jih dobivajo ogrski trgovci, ker prodajajo vsled njih ogrsko moko po taki ceni, da je nemogoča konkurenca češkim mlinarjem. Dr. Dyk pravi, da je vse to zlo zakrivil dualizem, katerega tako hudo napada, da ga pozove predsednik k redu. V zbornici je bilo jako malo poslancev, zato je pa zahteval dr. Lueger, predno je začel govoriti, naj jih predsednik prešteje, ako jih je za sklepčnost potrebno število navzočih. Ko mu predsednik odvrne, da se to zgodi le pred glasovanjem, začne dr. Lueger: Častite klopi in poslanci! kar je vzbudilo po zbornici mnogo veselosti. Bilo pa je v zbornici samo 50 poslancev. Govornik se pritožuje, da trgovski minister premalo skrbi za sestavo obrtnih zadrug, da škoduje na Dunaji gospodarsko društvo, ki ima javno podporo, obrtnikom, dalje da je minister prepopustljiv pri zlorabi tvrdskih imen. Na Dunaji je neka Anglo-Hungarija-Biscuit-Company-Limited, za katero tiče pa samo trije bratje z imenom Back pl. Begovacs itd. Lueger priporoča tudi ministru, naj bi ne skrival trgovinske pogodbe z Nemčijo, marveč naj jo objavi, da bodo ljudje pomirjeni ter da bodo imele trgovinske zbornice ter obrtne zadruge dovolj časa, da o njej izrazijo svoje mnenje.

Tržaški poslanec Stalitz je priporočal novih železniških zvez za Trst, zlasti pa progo iz Divače v Škofjo Loko.

Dne 9. julija je govoril trgovinski minister Bacquehem. Zagotavljal je, da mu je razvoj obrtnih zadrug jako pri srci in da bo obračal vedno svojo pozornost na nje. Glede železnic je pa rekel, da ni bilo mogoče letos veliko storiti za nje zaradi državnih financ. Glede lokalnih železnic je priporočal za vzgled Štajersko, ki jih podpira z deželnim denarjem. Kar se pa tiče trgovske pogodbe z Nemčijo, rekel je trgovski minister, da se ne more zato razglasiti, ker se glede trgovskih zvez pogajata državi tudi z drugimi vladami.

Dne 10. t. m. se je nadaljevalo ter končalo posvetovanje o proračunu za trgovinsko ministerstvo. V tej seji je odgovoril tudi finančni minister na Nabergojevo interpelacijo glede rabe slovenskega jezika pri odredbah ob odpravi proste luke in pa vpeljave nove užitnine. Minister je rekel, da je on za to skrbel, da so bile dotične odredbe objavljene v državnem in deželnem zakoniku uže pred 1. julijem, da je zaukazal napraviti tudi slovenske tiskovine ter da so carinski uradniki večinoma večji slovenščini. Mi smo popolnoma prepričani, da se je gospodu ministru tako poročalo iz Trsta, da bi bilo pa res vse v takem lepem redu, nam ni znano.

V soboto dne 11. t. m. je odgovoril poljedelski minister na neka vprašanja, kaj misli vlada započeti, da se ne bi razširil mrčes „nona“, ki prizadeva gozdom silno škodo. Minister je rekel, da se je sicer res pokazala ta nevarna živalca po nekaterih krajih, pa se ne razširja tako, da bi bile potrebne izredne odredbe, ter da zadostujejo določbe gozdnega zakona.

Po tem je bilo na dnevnem redu posvetovanje o melioracijskem zakladu ter o proračunu poljedelskega ministerstva. Češki poslanec Formanek pravi, da bi se melioracijski zaklad moral zvišati od pol milijona na en milijon ter da bi se morale deliti iz njega podpore posameznim deželam primerno davku. Ker se pa to ne godi, zahteva češki narod samoupravo. Minister Falkenhayn je pa odgovoril Formanku, da je kriv češki deželni zbor, ako se malo stori za zboljšanje zemlje na Češkem, ker ne skrbi za potrebne deželne zakone.

Poslanec Adamek misli, da bi bilo veliko boljše, ako bi se melioracijski zaklad razdelil v deželne zaklade. Potem, ko je še poročevalec Rutovski govoril ter priporočal vladni predlog, bil je vzprejet pri glasovanju.

O proračunu poljedelskega ministerstva je govoril tudi naš poslanec Povše. Omenjal je uravnave Mirne in Krke na Dolenjskem in vipavskih hudournikov na Notranjskem. Priporočal je vladi, naj izdatno podpira napravo vodnjakov na Krasu in v Suhi Krajini. Govoril je o živinoreji ter rekel, da bi jo morala izdatneje podpirati vlada. Dejal je, da je skrajni čas, da se začno vinorejci podpirati z ameriškimi trtami ter z denarno podporo in posojili. Govornik meni tudi, da se bode pitje žganja najprej odpravilo s tem, ako se bo pospeševala sadjereja ter bodo ljudje napravljali več domačega mošta.

Dne 13. t. m. je odgovoril finančni minister na interpelacijo dr. pl. Fuchsa in tovarišev glede obdavčenja manualnih mašnih stipendij in pa slučajnih neredovitih dohodkov dušnih pastirjev. Minister dr. Steinbach je priznal, da so bile finančne oblasti semtertja pregoreče pri obdavčenju takih dohodkov ter da jih je bolje poučil zaradi tega s posebnimi odredbami.

Ta dan se je končalo posvetovanje o proračunu poljedelskega ministerstva, potem ko se je od vseh strani poudarjala važnost poljedelstva za našo državo ter se priporočalo vladi, da je podpira z vsemi močmi.

Vse tako, kakor druga leta. Sicer pa moramo priznati, da ima sedanji poljedelski minister resno voljo povzdigniti poljedelstvo ter pomagati kmetu. Tudi se je za njegovega ministrovanja uže mnogo storilo v tem pogledu, a storilo bi se še lahko več, ko bi ne rabila naša država toliko denarja drugje, na pr. za vojsko. Ali kaj hočemo, danes živimo v tako opasnih razmerah, da so stroški za vojsko, ki požre vsako leto mnogo milijonov goldinarjev, neizogibni. Prosimo pa Boga, da bi vsaj on poljedelskemu ministru pomagal ter nam dal nekoliko dobrih letin.

Politični pregled.

Domače dežele.

Dne 13. t. m. je imel klub konservativcev sejo. Zastopniki vseh skupin so naglašali nerazdružno skupnost. Mnogoštevilno zbrani člani so priedili načelniku